

GGD
Amsterdam

Gezondheid en welbevinden jongeren in Uithoorn

Resultaten Gezondheidsmonitor Jeugd 2023

Hoe gaat het met jongeren in Uithoorn in klas 2 en 4 van het regulier voorgezet onderwijs in 2023? Zijn ze gelukkig? Hebben ze stress? Hoe staat het met middelengebruik en leefstijl? En zijn de cijfers veranderd ten opzichte van de vorige meting in 2021 tijdens de coronaperiode? U kunt het lezen in deze factsheet.

Wat valt op?

De mentale gezondheid van jongeren in Uithoorn is in 2023 niet veranderd in vergelijking met 2021, tijdens de corona periode. Jongeren in Uithoorn scoren in 2023 ongunstiger op zich gelukkig voelen, online pesten en schoolbeleving dan jongeren elders in Nederland. Daarentegen is het alcoholgebruik onder jongeren lager dan in de rest van Nederland. Ongunstige ontwikkelingen in 2023 ten opzichte van 2021 zijn: meer jongeren in Uithoorn lopen risico op problematisch gebruik van sociale media en minder jongeren vinden school leuk. Ook zien we dat meer jongeren in 2023 online worden gepest dan in 2021 en dat minder jongeren aangeven het normaal te vinden dat twee mensen van hetzelfde geslacht op elkaar verliefd zijn.

Algemene gezondheid: ervaren gezondheid en geluk

In Uithoorn geeft 72% van de jongeren aan zich meestal (zeer) gelukkig te voelen. Dit is minder dan in de rest van Nederland (77%).

Mentale gezondheid

Het percentage Uithoornse jongeren met psychische klachten, eenzaamheid, stress en suïcidegedachten is in 2023 vergelijkbaar met 2021. Eén op de vijf jongeren heeft het afgelopen jaar suïcidegedachten gehad. Eén op de twee jongeren ervaart vaak stress. Ongeveer een kwart van de Uithoornse jongeren heeft psychische klachten en een kleine groep heeft ernstige klachten. Meisjes scoren op vrijwel alle gemeten kenmerken van mentale gezondheid ongunstiger dan jongens.

Leefstijl

Eén op de zeven jongeren voldoet aan de beweegnorm. In Uithoorn geven minder jongeren aan minimaal vijf dagen per week minstens een uur te bewegen dan de rest van de regio. Hetzelfde geldt voor wekelijks sporten bij een club of sportschool. Ook op het gebied van dagelijkse groenteconsumptie scoort Uithoorn ongunstiger dan de rest van de regio. Slaapproblemen zien we bij één op de zes jongeren in Uithoorn. Meer jongeren lopen risico op problematisch gebruik van sociale media, het cijfer steeg tussen 2021 en 2023 van 10% naar 15%.

Middelengebruik en gokken

Het alcoholgebruik onder jongeren in Uithoorn is lager dan landelijk. Wekelijks vaperen komt vaker voor dan in de rest van de regio. Eén op de acht jongeren heeft het afgelopen jaar online gegokt.

Sociale veiligheid

Het cijfer voor online pesten steeg van 7% in 2021 naar 14% in 2023. Online pesten komt in Uithoorn vaker voor dan in de rest van de regio en Nederland. Vergeleken met 2021 geven minder jongeren in Uithoorn en in de regio aan het normaal te vinden dat twee mensen van hetzelfde geslacht op elkaar verliefd zijn.

School

Eén op de vijf jongeren heeft de afgelopen vier weken verzuimd wegens ziekte. Dit aandeel is hoger dan in de rest van de regio. Het percentage jongeren dat school (hartstikke) leuk vindt is gedaald van 43% in 2021 naar 31% in 2023. In de regio is ook een ongunstige daling zichtbaar. Uithoorn scoort op schoolbeleving ongunstiger dan de rest van de regio en Nederland.

Meer cijfers?

- Op onze site **Gezondheid in Beeld** en in het tabellenboek vindt u meer cijfers en uitsplitsingen naar achtergrondkenmerken (leerjaar, gender, onderwijsniveau en herkomst) over dit onderzoek.
- Landelijke, regionale en gemeentelijke cijfers zijn te vinden op: **website RIVM**.

Over het onderzoek

De cijfers in deze factsheet zijn afkomstig uit de landelijke Gezondheidsmonitor Jeugd 2023. Dit is een groot-schalig onderzoek naar de gezondheid, het welbevinden en leefstijl onder tweede- en vierdeklassers van het regulier voortgezet onderwijs. Het onderzoek werd in opdracht van gemeenten uitgevoerd samen met alle GGD'en, GGD GHOR Nederland en het RIVM.

De resultaten van 2023 worden vergeleken met de vorige meting: de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021. Dit was een extra meting om de impact van de coronapandemie op de gezondheid en het welbevinden van jongeren te volgen. De vragenlijst werd in het najaar 2021 midden in de coronacrisis afgenomen waarbij maatregelen golden, zoals thuisblijven bij klachten, mondkapjes en afstand houden.

Wie deden er mee?

Voor het onderzoek zijn digitale vragenlijsten afgenomen onder leerlingen in klas 2 en 4 van 41 scholen in de regio Amsterdam-Amstelland, waaronder alle scholen in Amstelland.¹ In klas 2 zijn de meeste leerlingen 13 of 14 jaar en in klas 4 zijn ze 15 of 16 jaar. In de regio Amstelland (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn) vulden 2.724 jongeren de vragenlijsten in.

In Uithoorn deden 369 jongeren mee; dat is bijna de helft van alle leerlingen in Uithoorn in klas 2 en 4. In de respondentengroep is 2% 'anders dan een jongen of meisje'. De laatste categorie is niet meegenomen in de resultaten die zijn uitgesplitst naar jongens en meisjes. Door de gegevens te wegen naar gender, leerjaar en in klas 4 ook naar onderwijsniveau zijn de resultaten representatief voor de populatie.

Onze werkwijze

De resultaten tussen groepen zijn middels statistische toetsen vergeleken. Het gaat om verschillen tussen jongens en meisjes, naar leerjaar, onderwijsniveau, tussen de gemeente Uithoorn en de rest van de regio of Nederland.² Indien mogelijk worden de cijfers van 2023 vergeleken met die van 2021. Verschillen zijn statistisch significant als de kans op toeval kleiner is dan 5% ($p < 0,05$). In de tekst worden alleen significante verschillen benoemd. Vanwege de betrouwbaarheid van de resultaten en de privacy van de respondenten hanteren wij bij de rapportage een minimum van honderd respondenten die de vraag ingevuld hebben en een minimum van vijf respondenten per antwoord. Indien de aantallen lager zijn, worden de cijfers niet weergegeven. In plaats van een cijfer staat er een kleiner-dan-teken (<).

Achtergrondkenmerken respondenten en onderzoekspopulatie

	Uithoorn		Regio		Nederland	
	Respondenten	Populatie	Respondenten	Populatie	Respondenten	Populatie
Totaal aantal jongeren	369	770	2.724	4.760	188.421	384.004
Jongens	51%	54%	52%	52%	50%	50%
Meisjes	47%	46%	47%	48%	49%	50%
Anders ³	2%	–	1%	–	1%	–
Klas 2	34%	51%	47%	49%	53%	49%
Klas 4	66%	49%	53%	51%	47%	51%
Vmbo ⁴	33%	39%	28%	32%	47%	54%
Havo/vwo	67%	61%	72%	68%	53%	46%

1 Leerlingen op scholen in andere GGD regio's die wonen in de regio Amstelland zijn toegevoegd aan het onderzoeksbestand.

2 Met statistische toetsen worden de resultaten van Uithoorn vergeleken met de andere vier regiogemeenten samen.

In de factsheet worden de resultaten voor de hele regio gepresenteerd.

3 De data over de populatie bevat alleen gegevens over 'jongen' en 'meisje' en niet over 'anders dan een jongen of een meisje'.

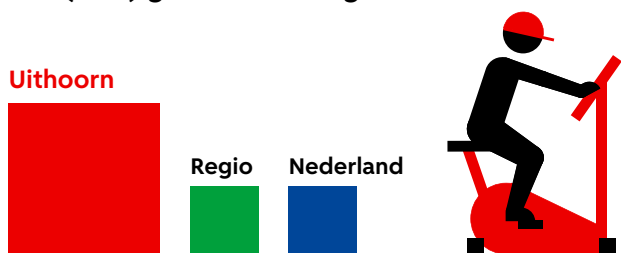
4 De uitsplitsing naar onderwijsniveau is weergegeven voor klas 4. Voor klas 2 is geen weging naar onderwijsniveau mogelijk.

Algemene gezondheid: ervaren gezondheid en geluk

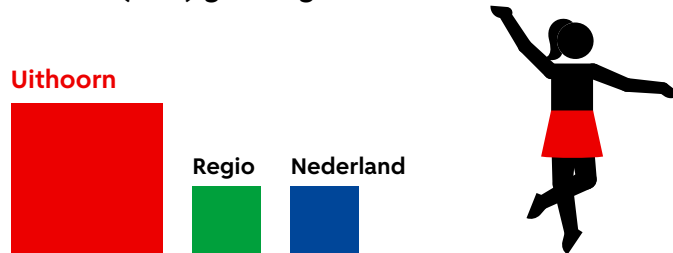
Wat zien we?

Een ruime meerderheid van de Uithoornse jongeren (82%) ervaart de eigen gezondheid als (zeer) goed. Van de jongeren geeft 72% aan zich meestal (zeer) gelukkig te voelen. Het cijfer is ongunstiger dan in de rest van Nederland. Wat zijn de risicogroepen? Meisjes ervaren de eigen gezondheid minder vaak als (zeer) goed dan jongens. Tweedeklassers en vmbo-leerlingen voelen zich minder vaak (zeer) gelukkig dan vierdeklassers en havo- en vwo-leerlingen.

Een (zeer) goede ervaren gezondheid

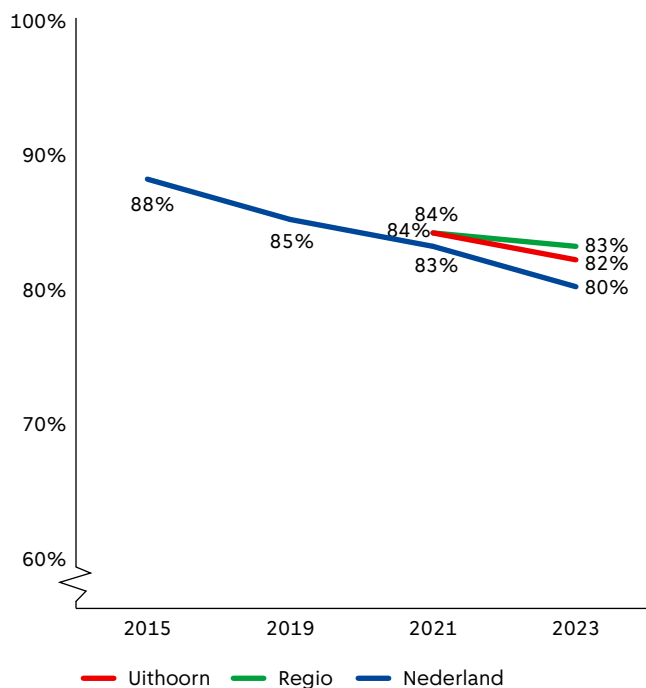

Meestal (zeer) gelukkig

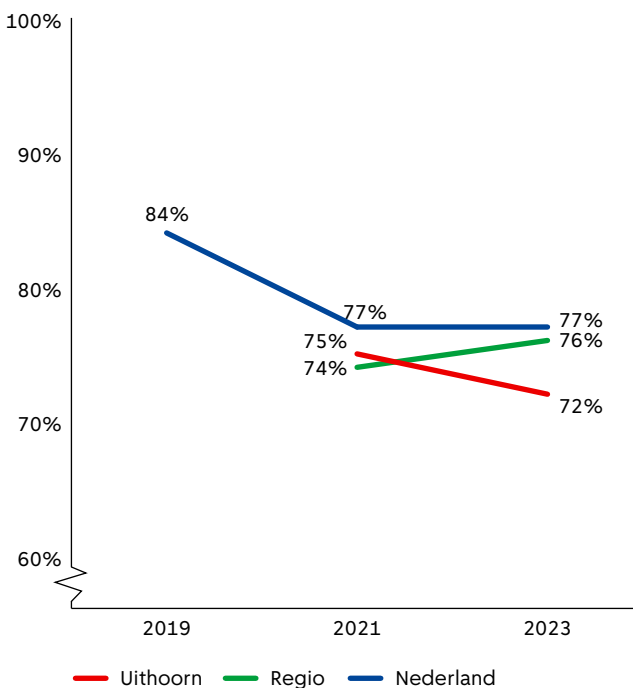

Ervaren gezondheid en geluk: trend tussen 2015 en 2023

Een (zeer) goede ervaren gezondheid

Meestal (zeer) gelukkig

Mentale gezondheid

Wat zien we?

Het aandeel Uithoornse jongeren met psychische klachten, eenzaamheid, stress en suïcidegedachten is vergelijkbaar met 2021. Een kwart van de Uithoornse jongeren heeft psychische klachten en 3% heeft ernstige klachten. Eén op de vijf Uithoornse jongeren heeft suïcidegedachten. Eén op de twee jongeren ervaart vaak stress, dit wordt met name veroorzaakt door school of huiswerk.

Welke groepen jongeren scoren ongunstig? De verschillen zijn vooral groot tussen jongens en meisjes. Meisjes ervaren vaker eenzaamheid en hebben vaker psychische klachten, suïcidegedachten en stress dan jongens. Tweedeklassers en vmbo-leerlingen hebben vaker een enkele keer tot heel vaak suïcidegedachten gehad dan vierdeklassers en havo- en vwo-leerlingen.

Mentale problemen kunnen ook tot uiting komen in externaliserend gedrag. Uithoornse jongeren geven vaker aan meestal/altijd erg snel boos te worden dan jongeren in de rest van de regio (24% versus 20%). 4% zegt te liegen, 3% zegt te vechten en 2% steelt meestal/altijd. Vmbo-leerlingen worden vaker erg snel boos, vechten en stelen vaker dan havo- en vwo-leerlingen. Jongens stelen vaker dan meisjes.

Psychische klachten (licht, matig, ernstig)

Uithoorn

Ernstige psychische klachten

Uithoorn

Soms, vaak of (bijna) altijd eenzaam (laatste 4 weken)

Uithoorn

Vaak of (bijna) altijd eenzaam (laatste 4 weken)

Uithoorn

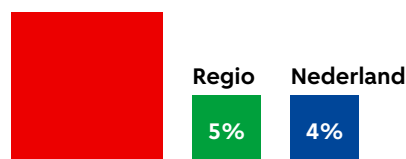
Heeft het laatste jaar een enkele keer tot heel vaak serieus gedacht om een eind aan eigen leven te maken

Uithoorn

Heeft het laatste jaar (heel) vaak serieus gedacht om een eind aan eigen leven te maken

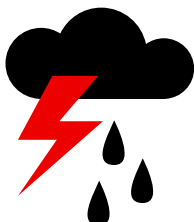
Uithoorn

Mentale gezondheid

(Zeer) vaak gestrest door één of meer factoren (zie hiernaast)

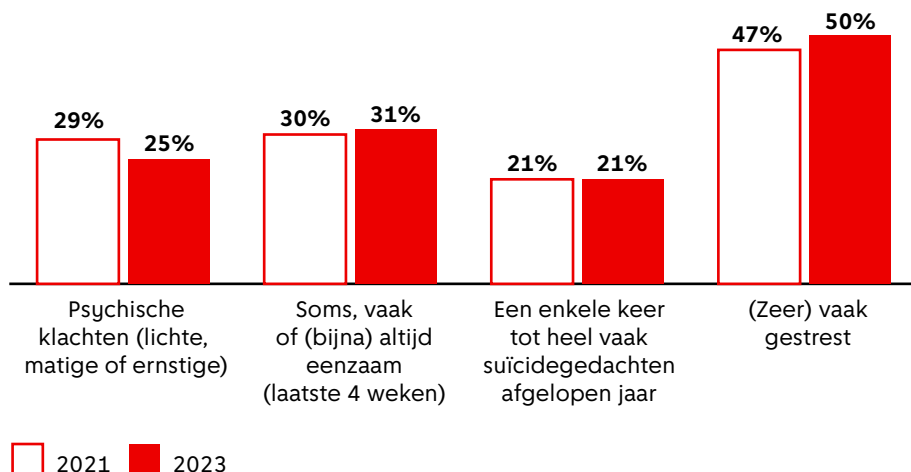
Uithoorn

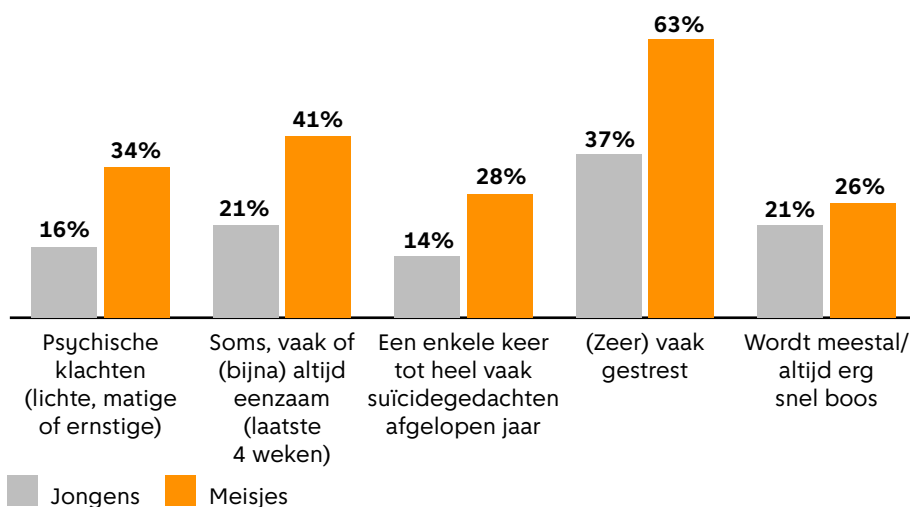
Uithoornse jongeren gestrest door:

1. School of huiswerk
2. Alles wat diegene moet doen
3. Wat anderen van diegene vinden
4. Eigen problemen
5. Situatie thuis

Mentale gezondheid: 2021 versus 2023

Mentale gezondheid: jongens versus meisjes

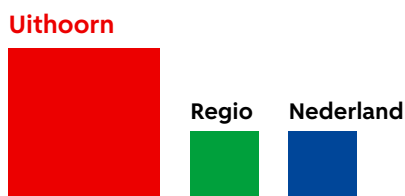

Mentale gezondheid: beschermende factoren

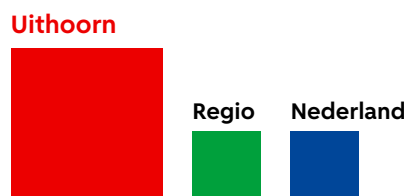
Wat zien we?

Weerbaarheid en veerkracht kunnen beschermend werken wanneer iemand iets vervelends meemaakt. Een ruime meerderheid van de Uithoornse jongeren is in 2023 voldoende weerbaar en tweederde herstelt snel na een moeilijke periode. De resultaten zijn vergelijkbaar met 2021. Jongens herstellen vaker snel na een moeilijke periode, vinden het makkelijker om stress te doorstaan en hebben meer vertrouwen in de eigen toekomst dan meisjes. Vierdeklassers herstellen vaker snel na een moeilijke periode en zijn vaker voldoende weerbaar dan tweedeklassers. Vmbo-leerlingen hebben minder vertrouwen in de eigen toekomst dan havo- en vwo-leerlingen. Eén op de vijftientig jongeren kan bij niemand terecht als hij/zij ergens mee zit. Deze groep is extra kwetsbaar bij problemen.

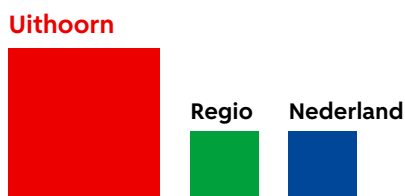
Herstelt meestal snel na een moeilijke periode

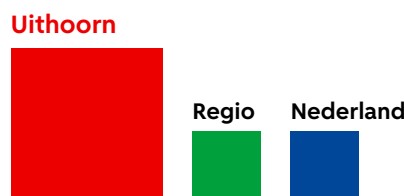
Vindt het makkelijk om stressvolle gebeurtenissen te doorstaan

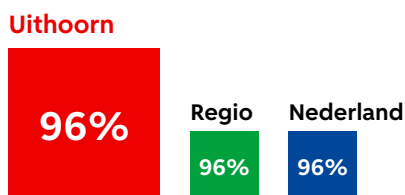
(Heel) veel vertrouwen in de toekomst

Voldoende weerbaar

Kan bij iemand terecht bij een probleem

Uithoornse jongeren kunnen met een probleem terecht bij:

1. 78% Ouders
2. 69% Vrienden
3. 41% Familie
4. 17% Volwassene op school
5. 11% Hulpverlener

Leefstijl: sporten, bewegen en voeding

Wat zien we?

Sporten en bewegen

Eén op de zeven jongeren in Uithoorn voldoet aan de beweegnorm. Minder jongeren geven aan minimaal vijf dagen per week minstens een uur te bewegen en wekelijks te sporten bij een club of sportschool in vergelijking met de rest van de regio. Vmbo-leerlingen sporten minder vaak bij een club of sportschool en bewegen minder vaak vijf of meer dagen per week minstens een uur dan havo- en vwo-leerlingen.

Voeding

Drie op de tien jongeren eten dagelijks fruit (vier op de tien jongeren eten minstens vijf dagen per week fruit) en één op de drie eet dagelijks groente (tweederde eet minstens vijf dagen per week groente).¹ Op het gebied van dagelijkse groenteconsumptie scoort Uithoorn ongunstiger dan de rest van de regio. Vmbo-leerlingen ontbijten minder vaak dagelijks, eten minder vaak dagelijks groente en drinken minder vaak dagelijks water dan havo- en vwo-leerlingen. Meisjes ontbijten minder vaak dagelijks dan jongens.

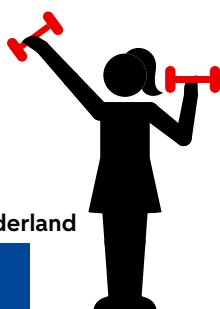
Sport wekelijks bij een club of sportschool

Uithoorn

Regio

Nederland

Beweegt dagelijks minstens 1 uur (beweegnorm)

Uithoorn

Regio

Nederland

Beweegt 5 of meer dagen per week minstens 1 uur

Uithoorn

Regio

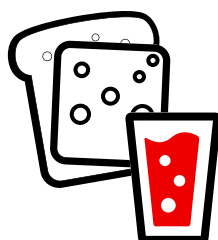
Nederland

Ontbijt dagelijks

Uithoorn

Regio

Eet dagelijks groente

Uithoorn

Regio

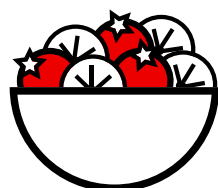

Eet dagelijks fruit

Uithoorn

Regio

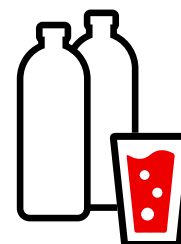

Drinkt dagelijks water

Uithoorn

Regio

¹ We hebben niet uitgevraagd hoeveel groente of fruit de jongeren dagelijks eten en kunnen dus niet weergeven of jongeren voldoen aan de richtlijn van de Gezondheidsraad: 'Eet dagelijks ten minste 200 gram groente en ten minste 200 gram fruit'.

Leefstijl: slapen, sociale mediagebruik en gamen

Wat zien we?

Slapen

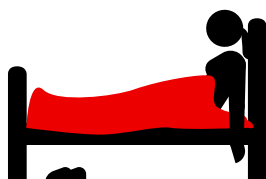
Slaapproblemen zien we bij één op de zes jongeren in Uithoorn. Meisjes voelen zich vaker (bijna) elke dag slaperig of overdag moe dan jongens.

Sociale mediagebruik en gamen

Het percentage jongeren in Uithoorn met een risico op problematisch gebruik van sociale media is gestegen van 10% in 2021 naar 15% in 2023. Deze stijging is ook zichtbaar in de rest van de regio en Nederland. Deze jongeren vinden het bijvoorbeeld moeilijk om met sociale media te stoppen of komen slaap tekort door het gebruik van sociale media. Het percentage jongeren met een risico op problematisch gamen is laag (5%) en vergelijkbaar met 2021. Ook hierbij gaat het om jongeren die moeite hebben om met gamen te stoppen of slaap tekort komen door het gamen. Vmbo-leerlingen lopen een hoger risico op problematisch gebruik van sociale media en problematisch gamen dan havo- en vwo-leerlingen.

Slaapt niet zo of helemaal niet goed

Uithoorn

(Bijna) elke dag slaperig of moe overdag

Uithoorn

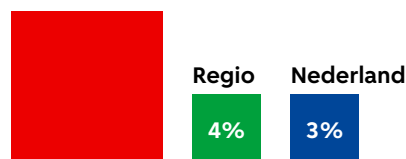
Risico op problematisch gebruik sociale media

Uithoorn

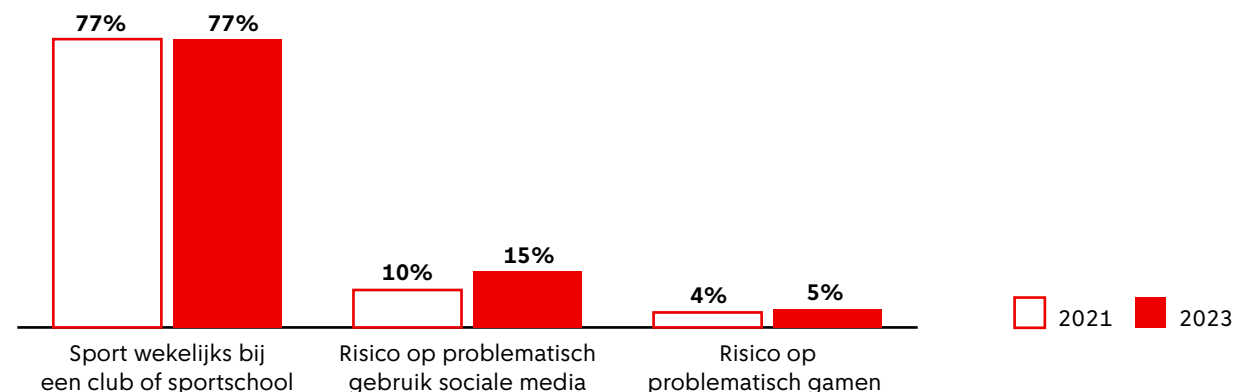

Risico op problematisch gamen

Uithoorn

Leefstijl: 2021 versus 2023

Middelengebruik en gokken

Wat zien we?

De **NIX18 campagne** van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft als doel de sociale norm 'niet roken en niet drinken onder de 18' te versterken. Ondanks deze campagne rookt en vapt één op de veertien jongeren in Uithoorn wekelijks, één op de veertien gebruikt wiet of hasj en ruim één op de vijf jongeren heeft alcohol gedronken in de afgelopen vier weken. Wekelijks vaperen komt vaker voor dan in de rest van de regio. Het alcoholgebruik bij Uithoornse jongeren is lager dan elders in Nederland. Eén op de acht jongeren heeft het afgelopen jaar online gegokt.

Welke groepen jongeren in Uithoorn scoren ongunstig? Het middelengebruik stijgt met de leeftijd. In de tweede klas komen wekelijks roken, vaperen en wietgebruik nauwelijks voor. Vierdeklassers roken en vaperen vaker wekelijks, gebruiken vaker wiet of hasj en drinken vaker alcohol dan tweedeklassers. Jongens spelen vaker online gokspelen dan meisjes, al dan niet voor geld.

Roken wekelijks

Uithoorn

Vaperen wekelijks

Uithoorn

Laatste 4 weken wiet of hasj gebruikt

Uithoorn

Snusgebruik wekelijks

Uithoorn

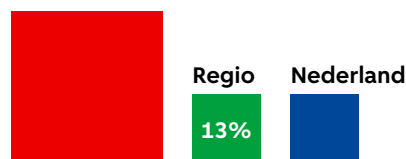
Laatste 4 weken alcohol gedronken

Uithoorn

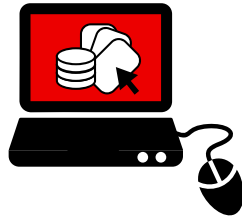
Laatste 4 weken 5 of meer drankjes bij 1 gelegenheid gedronken (binge drinken)

Uithoorn

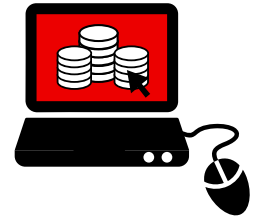
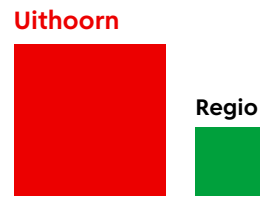

Middelengebruik en gokken

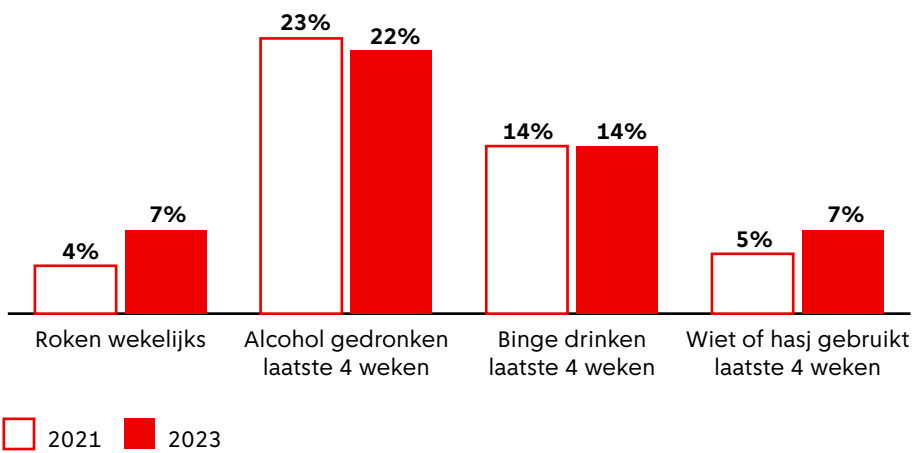
Afgelopen jaar online gokspelen gespeeld

Afgelopen jaar online gokspelen gespeeld voor geld

Roken, alcohol en blowen: 2021 versus 2023

Sociale veiligheid

Wat zien we?

Het aandeel Uithoornse jongeren dat online is gepest, is gestegen van 7% in 2021 naar 14% in 2023. Deze stijging is ook landelijk zichtbaar. Jongeren uit Uithoorn worden vaker online gepest dan jongeren elders in de regio en landelijk.

In 2023 vindt minder dan de helft van de jongeren het normaal dat twee personen van hetzelfde geslacht op elkaar verliefd zijn. In 2021 was dit driekwart van de jongeren. Deze ongunstige daling is ook zichtbaar in de regio. Tweede-klassers, jongens en vmbo-leerlingen geven minder vaak aan dat zij het normaal vinden dat twee personen van hetzelfde geslacht op elkaar verliefd zijn dan vierdeklassers, meisjes en havo- en vwo-leerlingen.

Laatste 3 maanden gepest op school

Uithoorn

Laatste 3 maanden online gepest

Uithoorn

Vindt het normaal dat 2 mensen van hetzelfde geslacht verliefd op elkaar zijn

Uithoorn

Wel eens gedwongen tot een seksuele handeling (alleen klas 4)

Uithoorn

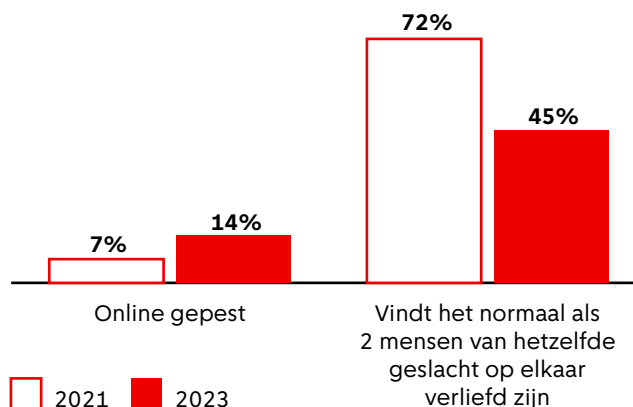

Naaktfoto of seksfilmpje waar de jongere zelf op staat, is tegen eigen zin verspreid

Uithoorn

Sociale veiligheid: 2021 versus 2023

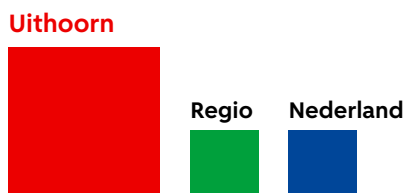
School

Wat zien we?

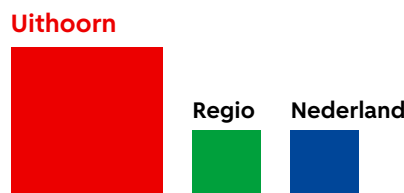
Het aandeel jongeren uit Uithoorn dat school (hartstikke) leuk vindt, is gedaald van 43% in 2021 naar 31% in 2023. In de regio is ook een daling zichtbaar. De schoolbeleving in Uithoorn is ongunstiger dan in de rest van de regio en Nederland. Eén op de vijf jongeren in Uithoorn heeft de afgelopen vier weken verzuimd wegens ziekte en één op de zeven jongeren heeft gespijbeld. In Uithoorn geven jongeren vaker aan te verzuimen wegens ziekte dan jongeren in de rest van de regio. Aan de jongeren is gevraagd wat er in of rond school vaak voorkomt. Eén op de vier jongeren geeft aan dat blowen vaak voorkomt op hun school.

Wat zijn de risicogroepen? Meisjes gaan vaker niet naar school wegens ziekte en zien vaker dat leerlingen op hun school blowen dan jongens. Vierdeklassers spijbelen vaker en zien vaker dat leerlingen op hun school stelen en drugs aanbieden of verkopen dan tweedeklassers.

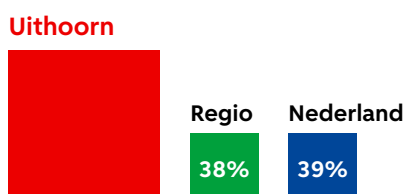
Laatste 4 weken 3 of meer dagen niet naar school wegens ziekte

Laatste 4 weken 1 of meer lesuren gespijbeld

Vindt school (hartstikke) leuk

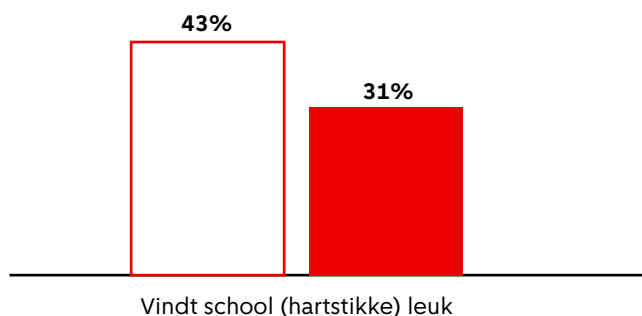

Komt volgens jongeren vaak voor in of rondom school:

	Uithoorn	Regio
1. Blowen door leerlingen	25%	22%
2. Aanbieden of verkopen drugs	7%	7%
3. Stelen van dingen	7%	5%
4. Dragen van een steekwapen	3%	3%

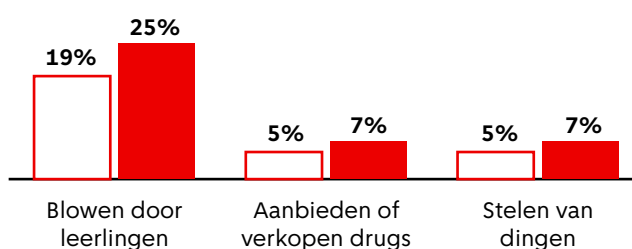
Schoolklimaat: 2021 versus 2023

Schoolbeleving

□ 2021 ■ 2023

Komt volgens jongeren vaak voor in/rondom school

□ 2021 ■ 2023

Samenwerking met Gezonde School en Jeugdgezondheidszorg

Deelnemende scholen aan de Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 binnen de regio Amsterdam-Amstelland hebben een eigen schoolrapportage ontvangen over hun leerlingen die aan het onderzoek deelnamen. De **Gezonde School-adviseur** van de GGD adviseert aan de hand van deze schoolrapportages de scholen. Dit doen zij in samenwerking met de jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Ook lokale partners zoals Brijder, Team Sportservice (JOGG) en Qpido worden betrokken. Een school kan veel doen om aandacht te geven aan preventie of gezondheidsbevordering. Kijk **hier** voor alle thema's van de Gezonde School en wat hierin mogelijk is. Zo besteden verschillende scholen aandacht aan middelenpreventie en omgaan met stress en prestatiedruk.

De **Jeugdgezondheidszorg** (JGZ) van GGD Amsterdam volgt preventief de gezondheid en ontwikkeling van jongeren in de regio Amsterdam-Amstelland, geeft vaccinaties en ondersteunt ouders bij lichte opvoedvragen. De JGZ werkt nauw samen met andere partners in de gemeente en in de wijken. Jaarlijks biedt de JGZ op middelbare scholen leerlingen preventieve gezondheidsonderzoeken aan. Veel leerlingen vullen hiervoor de screeningsvragenlijst 'Jij en Je Gezondheid' in. Als de uitkomsten hier aanleiding toe geven, of als er zorgen zijn van de mentor en/of ouders/verzorgers, worden leerlingen uitgenodigd voor een consult met de JGZ. De uitkomsten van de vragenlijst 'Jij en Je gezondheid' worden anoniem verwerkt in schoolgezondheidsprofielen, op basis waarvan scholen kunnen kiezen voor preventieprogramma's gericht op leefstijl en gezondheid. De GGD helpt de scholen hierbij. Ook bij zorgwekkend ziekteverzuim bij een leerling, kan de school de jeugdarts inschakelen. Dit gebeurt aan de hand van de **MAZL-interventie**.

Meer informatie?

- Voor meer informatie over het onderzoek: ggd.amsterdam.nl/onderzoek/gezondheidsmonitors/jeugd of neem contact op per e-mail: gezondleven@ggd.nl
- Voor meer informatie over het programma Gezonde School: ggd.amsterdam.nl/gezond-leven/gezonde-school of neem voor advies of overleg over interventies op scholen contact op met één van de Gezonde School Adviseurs (GSA) gezondschool@ggd.amsterdam.nl.
- Voor meer informatie over de hulp die de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de GGD aanbiedt aan jongeren: ggd.amsterdam.nl/jeugd/jongeren/
- Voor contact met Jeugdgezondheidszorg: **Contact met Jeugdgezondheidszorg (JGZ) - GGD Amsterdam.**

Colofon

GGD Amsterdam, januari 2025
Afdeling Gezond Leven
www.ggd.amsterdam.nl
Vormgeving: Vorm de Stad